

МІСІЯ ГІМНАЗІЇ – ТАЛАНОВИТА, ЗДОРОВА, СУЧАСНА ДИТИНА

Л.В. Михайлик

Сучасний освітній заклад покликаний не тільки задовольняти запити сучасного суспільства, але й дивитися на крок уперед. Заклад освіти сьогодні – це територія прогресу. Прогрес – це розвиток. Таким чином, перед навчальним закладом немає іншого вибору, ніж створити умови для свого розвитку. Ще більша відповідальність – перед навчальними закладами, що мають статус ліцею, гімназії.

Кременчуцький ліцей № 4 заснований у 1991 році на базі середньої школи № 4 з поглибленим вивченням математики. Педагогічний колектив зосереджений над здійсненням пріоритетної педагогічної проблеми "Саморозвиток, самоактуалізація та самореалізація особистості вчителя та учня в умовах 12-річного навчання в школі на 2001-2012 роки".

Здобутки колективу ліцею:

- заклад пройшов державну атестацію з відзнакою;
- став одним із кращих навчальних закладів Полтавської області, що працюють з обдарованою молоддю;
- є лауреатом Всеукраїнського конкурсу "100 кращих шкіл України – 2006" у номінації "Школа успіху", а також Четвертої всеукраїнської виставки-презентації "Інноваційні технології навчання" в номінації "Інновації у навчальному процесі" (2007);
- отримав Міжнародний сертифікат-2008 Всесвітньої ради обдарованих і талановитих дітей Всеукраїнської молодіжної громадської організації "Союз обдарованої молоді", який засвідчує високий рівень роботи з обдарованою молоддю у 2007-2008 н.р.

Наскільки колектив ліцею здатен виконати замовлення суспільства на успішне майбутнє? Саме на вирішення цього питання було спрямована робота зі створення плану розвитку ліцею. Розпочали з аналізу наявного потенціалу.

У ліцеї працюють 94 учителі, серед яких 25 учителів-методистів, 20 старших учителів, 65 учителів вищої категорії, 45 учителів ліцею пройшли курси INTEL, всі педагоги ліцею закінчили навчання на семінарах-практикумах з навчання роботи на комп'ютерах. На базі ліцею працює філія кафедри менеджменту ПОШПО.

Головні завдання і напрями навчально-методичної роботи ліцею:

- підвищити науково-теоретичний та загальнокультурний рівні вчителів, їх психолого-педагогічну майстерність;
- сформуванати у педагогів готовність до творчості, самоосвіти та саморозвитку;
- підвищити активність педагогів у створенні авторських програм, методичних розробок, дидактичних модулів, методичних рекомендацій, мікродосліджень та сприяти творчій реалізації вчителів;
- оцінювати результати методичної роботи за остаточним результатом, що виражається у підвищенні рівня знань, розвитку та вихованості учнів [1].

Використовуємо нестандартні форми упровадження нових педагогічних ідей: творча лабораторія; методичний ринг; презентації творчих груп учителів, які атестуються; місячник надання методичної допомоги молодим учителям; аукціон

Стаття інформує про ідеї становлення сучасної освіти на прикладі роботи Кременчуцького ліцею № 4.

Вивчивши напрацьованя свого навчального закладу, потенціал освітнього середовища, колектив ліцею розробив план розвитку, що допоможе ліцею передбачити проблеми, вирішення яких можна почати вже зараз.

Стаття інформує об ідеях становлення сучасного освітнього середовища на прикладі роботи Кременчуцького ліцею № 4.

Изучив наработки своего учебного заведения, потенциал образовательной среды, коллектив лицея разработал план развития школы, который поможет лицею предусмотреть проблемы, решение которых можно начать уже сейчас.

The author gives information about the ideas of modern education formation on the example of Kremenchuk lyceum № 4.

Having learnt the experience and the potential of the educational establishment the staff of Kremenchuk lyceum № 4 worked out the plan of the school development, which would help to foresee problems and to cope with them.

ідей; конкурс "Шукаємо молоді педагогічні таланти"; творчі портрети кафедр; фестиваль педагогічних ідей [8].

Науково-методична рада ліцею є професійним колективним громадським органом, що на добровільних засадах об'єднує педагогів, які прагнуть здійснювати перетворення в школі на науковій основі. Вона координує зусилля різних служб, творчих педагогів, діяльність яких спрямована на розвиток науково-методичного забезпечення освітнього процесу; розглядає, оцінює важливі пропозиції щодо розвитку школи; аналізує хід та результати досліджень педагогів; ініціює та здійснює мікродослідження в школі.

У ліцеї проводяться методичний фестиваль ідей "Від творчого учителя – до творчого учня"; традиційними є заходи: творчі портрети предметних кафедр, панорами педагогічних ідей, творчі звіти вчителів, які атестуються (методичні ринги), випуск методичних бюлетенів. Оформлено портретну галерею кращих учителів ліцею "Завжди у творчому пошуку".

При кафедрі педагогічної майстерності ПОІППО створений інформаційно-методичний центр (ІМЦ). Як результат успішного управління науково-методичною роботою впродовж останніх п'яти років у всеукраїнській фаховій пресі надруковано 92 матеріали, зокрема 27 з управлінської тематики.

Науково-методичною радою ліцею упроваджується проект "Творча обдарованість". Формування в дітей глибокого і стійкого інтересу до творчої діяльності є однією з основних передумов становлення і розвитку творчої особистості. Саме на це спрямовані основні ідеї проекту. Його головна мета – розкриття методології і теорії творчого потенціалу особистості учня, створення сприятливих умов для самовдосконалення, саморозвитку, самореалізації та самовиховання школяра. Проект допомагає створенню творчого освітнього середовища (табл.1).

Колектив ліцею протягом 2004-2009 рр. – учасник Всеукраїнської дослідно-експе-

риментальної роботи "Управління інноваційною діяльністю в умовах сучасного навчального закладу". На базі ліцею проведена Всеукраїнська науково-практична конференція з теми експерименту.

Ліцей – учасник експерименту з використання щоденника дослідника "Розвиток інтелектуальних та творчих здібностей учнів в умовах креативного навчально-виховного процесу".

У закладі розпочато експеримент із використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в умовах навчального середовища "1 учень – 1 комп'ютер" у рамках Всесвітньої освітньої ініціативи Intel "World Ahead", що проводиться відповідно до Угоди про наміри між Міністерством освіти і науки України, Державною науковою установою "Інститут інноваційних технологій і змісту освіти" МОіНУ та представництвом компанії INTEL від 23 липня 2008 р.

Головна цінність суспільства – життя і здоров'я людини. Здоров'я завжди було головним чинником безпеки нації. Аналіз стану здоров'я населення України свідчить про незадовільну медико-демографічну ситуацію, низьку народжуваність, зростання смертності, від'ємний природний приріст населення, скорочення середньої очікуваної тривалості життя, а також зростання поширеності хвороб. Ця тенденція спостерігається з 1991 року і далі набуває особливої гостроти [10].

Вважаємо, що кожен навчальний заклад має бути центром культури здоров'я та здорового способу життя, що передбачає перехід на більш високий рівень культури життєдіяльності школи та освітніх процесів у ній, підвищення якості навчання та виховання, гуманності, демократичності.

Місія Кременчуцького ліцею № 4 – розвиток та формування в учнів високої культури здоров'я, розвиток творчих здібностей та талантів дітей. Дитина – здорова, сучасна, розумна, вихована. Кредо: "Вести кожного до свого успіху! Успіх ліцею – здоровий, розумний, сучасний, вихований випускник".

Таблиця 1

Досягнення ліцею № 4

Навчальний рік	Кількість призерів				МАН всеукраїнських
	Предметних олімпіад		обласних всеукраїнських	обласних	
	міських	обласних			
2004-2005	35	23	1	13	2
2005-2006	38	23	1	12	1
2006-2007	42	22	2	11	1
2007-2008	49	24	2	9	3
2008-2009	58	28	2	13	2

Пріоритети:

- ♦ Найдорожча цінність – людське життя та здоров'я.
- ♦ Найбільше багатство – знання та уміння.
- ♦ Найвище мистецтво – розуміння себе.
- ♦ Найвища краса – краса людини.
- ♦ Найближчий шлях – інформаційні технології.

Пріоритетні завдання:

- створення здорового та творчого освітнього простору існування дитини в умовах екологічних і соціальних проблем мікрорайону школи шляхом удосконалення духовного здоров'я дитини;
- від творчого адміністратора – до творчого вчителя, від творчого вчителя – до творчого учня;
- створення режиму навчально-виховного процесу, що сприяє розвитку творчості, зміцненню та збереженню здоров'я;
- виховання справжнього громадянина нашої держави; реклама знань;
- формування позитивної мотивації до здорового способу життя та культури поведінки; формування культури харчування;
- упровадження моделі управлінської взаємодії всіх зацікавлених служб та інституцій щодо профілактики девіантної поведінки.

Навчання здорового способу життя повинно бути системним і сприяти гармонійному розвитку психофізичних здібностей учнів. Воно не може зводитися до інформування учнів час від часу з питань здоров'я, а передбачає систематичний комплекс заходів, спрямованих на усвідомлення переваг здорового способу життя, формування навичок здоров'я-збереження, мотивації до збереження та постійного зміцнення здоров'я [10].

Управління навчально-виховним закладом здійснюється на основі інноваційних технологій: упроваджуються елементи адаптивного, стратегічного, державно-громадського управління, інтерактивні, інформаційно-комунікативні технології, технології інноваційного менеджменту, зокрема маркетингу інновацій, в основі стратегії управління лежать наука, праця і мистецтво, що зможуть максимально забезпечити існування і творчий інноваційний розвиток закладу.

Матеріально-технічне, фінансове та правове забезпечення діяльності ліцею: джерелами кошторису є кошти, отримані від надання додаткових освітніх послуг, від надання в оренду приміщень, добровільні благодійні грошові внески юридичних та фізичних осіб, кошти, отримані від участі в програмах грантів, конкурсах, проектах.

Реалізація плану розвитку ліцею включає два проекти:

1. Проект розвитку обдарованості: проведення шкільних олімпіад із предметів; турнірів знавців (поezії, театру, музики, шкільних предметів, переможців (із предметів), конкурсів із питань етики й естетики, конкурсу-захисту улюбленої книги, читацького формуляру, виставки наочних посібників, виготовлених переможцями конкурсних змагань із предметів.

Ми виділяємо декілька умовних етапів цього проекту: діагностика (виявлення креативності), розвиток умінь та навичок, формування стійкого інтересу, організація умов для накопичення учнями досвіду та забезпечення умов для отримання школярами високого рівня академічних знань та поглиблених знань із профільних предметів, професійне самовизначення.

Фронтальні заняття – дискусії, семінари, дебати, організаційно-діяльнісні, рольові ігри. Групові заняття – парні, постійні групи зі зміною функцій їх учасників, поділ класу на групи з однаковим завданням, із різними завданнями. Форми можуть бути різними: "мозкова атака", вільний час для самокорекції, засвоєння, залік.

Заключний етап проекту повинен відбуватися під девізом "Удосконалюй себе". Забезпечити умови для подальшого вдосконалення школярів передбачається шляхом реалізації певного проекту. Він має утвердити у молодій людині такі якості, якими, на нашу думку, має володіти сучасна особистість. Тому в основу проекту покладена ідея забезпечення свідомого, зокрема, професійного, самовизначення учнів.

Із педагогічної спадщини В. А. Сухомлинського у педагогіку співробітництва перейшла ідея інтелектуального тла класу [12]. Суть її полягає в тому, що на кінцевий результат навчання і виховання учня впливають життєві цілі, які ставлять перед ними однокласники. Тому важливо створити інтелектуальне тло класу, що забезпечить загальне прагнення до знань.

Досвід творчої діяльності учні набувають тільки в результаті розв'язання проблем і проблемних завдань. Творчість передбачає, що раніше засвоєні знання переносяться в нову ситуацію. Важливо, щоб при цьому в учнів виникало позитивне емоційно-ціннісне ставлення до процесу пізнання нового.

Діти можуть яскраво розкритися, якщо вони – здорові. Пропаганда здорового способу життя, спорту, організація здоров'язберігальних заходів, розширення

мережі спортивних закладів допоможуть створити здорове освітнє середовище для розвитку повноцінної обдарованої дитини. У ліцеї здійснюється значна робота з упровадження проекту "Здоров'я".

2. Проект із формування в учнів високої культури здоров'я: бесіди, конкурси, практичні заняття про гігієну харчування в умовах проживання на забрудненій радіонуклідами території; організація систематичного вивчення і виконання всіма працівниками й учнями школи санітарних та правил із техніки безпеки, пожежної безпеки, виробничої санітарії і гігієни, заходи щодо збереження здоров'я і життя учнів у школі і поза школою, організація медичних оглядів школярів та профілактика захворювань; організація спортивних змагань та спортивних тижнів, спортивних турнірів.

У сучасному суспільстві збереження і зміцнення здоров'я людини повинні стати стабільною ціннісною орієнтацією. Тому наша мета:

- ♦ визнати самоцінність кожної особистості, її неповторність;
- ♦ залучати внутрішні резерви людини та спонукати особистість до їх реалізації;
- ♦ підвищувати свої творчі можливості, тобто самовдосконалюватися;
- ♦ цілеспрямовано здійснювати процес формування якостей людини та їх реалізації у творчій діяльності, тобто сприяти саморозвитку особистості;
- ♦ шляхом самоосвітньої діяльності вирішувати проблеми самоактуалізації та самовдосконалення всіх учасників навчально-виховного процесу.

Організація технологічного моніторингу виконання місії розвитку таланту та збереження здоров'я включає, зокрема [10]:

- ♦ узагальнення та поширення інформації про нові технології;
- ♦ прогнозування розвитку закладу за умов упровадження здоров'язберігальних технологій;
- ♦ розробку програм упровадження нових здоров'язберігальних технологій;
- ♦ створення умов щодо впровадження здоров'язберігальних технологій;
- ♦ уточнення та внесення необхідних змін у методи та форми роботи, режим, відносини тощо;
- ♦ увагу до позитивних наслідків, а також труднощів, які виникли;
- ♦ залучення "користувачів" – тих, хто вже працює за цією технологією.

У своїй роботі ми відмовляємося від:

- ♦ адміністрування як головного управлінського інструменту на користь управління моделюванням потрібних для закладу процесів;

- ♦ засідань педагогічних рад із реферативними доповідями за "придуманими проблемами";

- ♦ сподівань лише на бюджетне фінансування.

При цьому ми з успіхом готові упровадити тактико-інноваційні навчально-виховні ресурси:

- ♦ рейтингову систему визначення рівня результативності навчальної та окремо виховної роботи;

- ♦ сучасні інформаційні технології супроводу діяльності педагогів на противагу паперовій формі;

- ♦ створення сприятливого здорового середовища в навчальному закладі для життєдіяльності та життєтворчості всіх учасників навчально-виховного процесу [7];

- ♦ запровадження громадської політики зі створення здорового освітнього простору дитини в умовах екологічних і соціальних проблем мікрорайону школи;

- ♦ приділяти більше уваги руховій активності та фізичному самовдосконаленню дітей;

- ♦ запровадження єдиної системи виховного впливу (сім'я-школа-група) для створення моделі здорового освітнього простору;

- ♦ режим освітнього процесу, що сприяє збереженню здоров'я;

- ♦ прагнення людей до здорового способу життя, культура поведінки;

- ♦ зменшення впливу шкідливих звичок на здоров'я дітей та молоді;

- ♦ рухову активність, фізичне самовдосконалення;

- ♦ неперервний зв'язок із батьками за допомогою ліцейського порталу;

- ♦ систему конкурсних заохочень статусного чи матеріального характеру;

- ♦ посилення відповідальності вчителя шляхом щорічних "директорських" тематично-семестрових атестацій незалежною комісією із шифруванням робіт учнів.

Оцінювання науково-методичної роботи проводиться на основі критеріїв, визначених М. Поташником [11]:

- результативність;
- критерії раціональних витрат часу, економічності методичної роботи;
- збільшення задоволення вчителів процесом і результатами своєї праці;
- створення творчої атмосфери, сприятливого морально-психологічного клімату.

Також використовуємо критерії оптимального функціонування системи методичної роботи:

- оптимальне визначення мети й завдань методичної роботи на певний період;

– висока інформаційна насиченість змісту методичної роботи;

– вибір оптимальних форм і методів, адекватних сучасним завданням і змістові методичної роботи.

Якість роботи педагогічного та учнівського колективів добре визначається за допомогою методики бостонського психолога М. Розенбаума, його методику вже не раз використовували у практиці роботи ліцею.

Оцінку роботи дають різноманітні форми оприлюднення результатів інноваційного пошуку: семінари-презентації, публічні конференції для батьків, учителів, керівників загальноосвітніх, навчальних закладів, виступи в ЗМІ.

План розвитку ліцею розроблявся колективом у травні 2009 р., приємно відзначити перші кроки реалізації. Колектив ліцею став переможцем конкурсу-захисту сучасної моделі навчального закладу-школи сприяння здоров'ю і включення у мережу шкіл сприяння здоров'я (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.12.2009 р. № 1102 "Про підсумки проведення конкурсу-захисту сучасної моделі навчального закладу-Школи сприяння здоров'ю").

Кожного нового дня починається новий урок – новий пошук ефективного співробітництва та співтворчості адміністратора й учителя; вчителя, від якого залежить імідж ліцею; вчителя й учня; учня, від якого залежить майбутнє нашої держави. Ми щиро віримо: майбутнє буде успішним!

7. *Мистецтво життєтворчості особистості: наук. – метод. посібник: у 2-х ч. / Ред. Рада : В. М. Доній (голова), Г. М. Несен (заст. голови), Л. В. Сохань, І. Г. Єрмаков (керівники авторського колективу) та ін. – К., 1997. – Ч. 1. – 392 с.*

8. Михайлик Л. В. *Інноваційний менеджмент в сучасній школі // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2008. – №1. – С. 21 – 27.*

9. Михайлик Л. В. *Формування життєвої компетентності учнів у особистісно зорієнтованому середовищі / Л. В. Михайлик // Позакласний час плюс. – № 5. – 2007. – С.3-15.*

10. *Моніторинг здоров'я школярів: міжсекторальна взаємодія лікарів, педагогів, психологів: Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Харків : ДУ "ЮЗДП АМНУ", 2009. – 404 с.*

11. Поташиник М. М. *Управление качеством образования / М. М. Поташиник. – М. : Педагогическое общество России, 2001.*

12. Сухомлинський В. О. *Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Духовний світ школяра. Методика виховання колективу / В. О. Сухомлинський // Вибр. Твори : В 5-ти т. – К. : Рад. шк., 1976. – Т. 1. – 654 с.*

Стаття надійшла в редакцію 01.02.10 ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Бачинська Є. М. *Сучасні підходи до організації методичної роботи з педагогічними кадрами / Є. М. Бачинська // Підручник для директора. – 2003. – № 7-8. – С. 3-21.*

2. Даниленко Л. І. *Інноваційний освітній менеджмент : навч. посібник / Л. І. Даниленко. – К. : Главник, 2006. – 144 с.*

3. Даниленко Л. І. *Педагогічні інноваційні технології / Л. І. Даниленко // Імідж сучасного педагога. – 2005. – № 1. – С. 20 – 23.*

4. Дичківська І. М. *Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.*

5. Кузьменко Н. *Умови успішного розвитку дитини / Кузьменко Н. // Завуч. – 2000. – № 20 – 21.*

6. Ларюк Е. *Управлінська модель школи / Е. Ларюк // Директор школи. – 2001. – № 39. – С. 5.*